

Asia: VN/2287/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Työryhmän ehdotus Kohti kestäväää arkkitehtuuria

Yleisiä kommentteja työryhmän ehdotuksesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa työ-ryhmän ehdotuksesta uudeksi arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo toimii alueellisena asiantuntijana kulttuuriympäristöön liittyvissä kysymyksissä.

Tornionlaakson museo pitää arkkitehtuuripoliittisen ohjelman päivittämistä tarpeellisen ja esityksessä esiin nostettuja lähtökohtia, teemoja ja näkökulmia tärkeinä. Ehdotukseen on pyritty tuomaan kokonaisvaltaisesti arkkitehtuuriin ja rakentamiseen liit-tyviä kysymyksiä ja tavoitteita. Tornionlaakson museo lausuu ehdotuksen eri teemoista seuraavaa:

Luku I Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

Rakentamisen ja rakennetun ympäristön merkitys ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta on tuotu hyvin esiin esityksessä ja tavoitteet ovat kunnianhimoisia, mutta tärkeitä. Ehdotuksessa on tuotu esiin muun muassa resurssitehokkaan rakentamisen hierarkia, jossa olemassa olevien ja vajaakäyttöisten tilojen hyödyntäminen on esitetty keskeisimpinä ja vaikuttavimpina kestävän kehityksen mukaisina toimenpiteinä. Tämä ei kuitenkaan esitetyissä toimenpiteissä kovin hyvin näy, vaan toimenpide-ehdotukset keskittyvät uuden rakentamisen suunnitteluun ja suunnittelun ohjaamiseen. Ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta olisi tärkeää kehittää ja vahvistaa perinteisten rakentamistapojen ja -materiaalien käyttöä sekä korjaus- että uudisrakentamisessa. Nykyisen tekniikkaan, automaatioihin ja monimutkaisiin teknisiin ratkaisuihin sekä pitkälle prosessoituihin rakennusmateriaaleihin perustuvan rakentamisen ja niiden ehdoilla laadittujen säädösten ja määräysten sijaan tulisi mahdollistaa yksinkertaisempien ja ilmastoystävällisempien perinteisten materiaalien ja rakennustapojen käyttö sekä korjaus- että uudisrakentamisessa.

Luku II Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Rakennetun ympäristön merkitys ihmisten hyvinvoinnin kannalta ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa on tuotu hyvin esiin. Kansallisten linjausten lisäksi alueellisten erityispiirteiden

huomioiminen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toteuttamisessa ja toimenpiteiden kohdistamisessa on tärkeää. Erilaiset alueet ja niiden rakennettuun ympäristöön liittyvät ominaispiirteet tulee huomioida.

Luku III Talous ja kansainvälisyys

Arkkitehtuuri on kiinteästi sidoksissa rakentamiseen ja sitä kautta taloudellisiin arvoihin. Korjausrakentamisen taloudellinen merkitys huomioiden arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassakin tulisi keskeiseksi taloudelliseksi ja kansainväliseksi tavoitteeksi nostaa korjausrakentamisen ja rakennusmateriaalien ilmastoystävällisyys. Ehdotuksessa yhtenä tavoitteena on suomalaisen arkkitehtuurin viennin ja kansainvälisen tunnettavuuden lisääminen sekä arkkitehtuurimatkailun vahvistaminen. Vastuullisen matkailun kulmakivenä Suomessa tulisi olla eri alueiden rakennusperintöön ja kulttuuriympäristöön tukeutuva ja niitä kunnioittava rakentaminen ja suunnittelu.

Luku IV Merkitys ja identiteetti

Rakennetun ympäristön merkitys identiteetin muodostamisessa on tuotu ehdotuksessa hyvin esiin. Modernin rakennuskannan ja arkkitehtuurin merkitys rakennetussa ympäristössämme on huomattava, mutta ongelmallinen kestävän kehityksen kannalta. Vaikka perinteisen rakennuskannan määrä maassamme on vähäinen suhteessa moderniin rakennuskantaan, tulisi vanhan rakennuskannan merkitystä nostaa enemmän esiin esikuvana ja osana kestävän kehityksen mukaisiin tavoitteisiin pääsemistä.

Luku V Koulutus ja tutkimus

Rakennusalan koulutus ja tutkimus ovat keskeisimpiä keinoja esitetyn arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Arkkitehtuurin ja rakennusalan suunnittelijoiden koulutukseen tulee liittää keskeisenä painopisteenä korjausrakentamiseen liittyvä osaaminen. Suunnittelijoiden koulutuksen lisäksi tulee panostaa rakennusalan käytännön osaajien rakennustyöntekijöiden koulutukseen. Ilman käytännön toteuttajien osaamisen lisäystä korjausrakentamisesta ei kestävän kehityksen mukaisiin, tavoitteisiin päästä. Sillä ilman perinteisten rakentamistapojen tai korjausrakentamisen käytännön osaamista ei olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä voida toteuttaa.

Ylimartimo Teija
Tornionlaakson museo - Tornedalens museum